

Antwoord

van Gedeputeerde Staten

op vragen van

H.M.M. Hoogerwerf (PvdD)

(d.d. 11 januari 2021)

Nummer

3714

Onderwerp

Aantasting natuurwaarden als gevolg van Windpark Maasvlakte 2

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

In een artikel op de website van AD Voorne-Putten¹ wordt door natuurbeschermingsorganisatie KNNV de zorg geuit, dat het belang van trekvogels en broedende vogels op een gepland windmolenpark met 22 windmolens op de Tweede Maasvlakte in het geding kan komen. Primair komt dit door de plaatsing van de windmolens, maar indirect ook door gedwongen verplaatsing van strandrecreatie naar plekken, die nu voornamelijk als natuurgebied dienst doen. Daarnaast treden er, door het effect op trekkende vogels, effecten op in Natura 2000-gebieden. Windpark Maasvlakte 2 grenst aan het Natura 2000-gebied Voordelta en ligt nabij de Natura 2000-gebieden Voornes Duin, Solleveld en Kapittelduinen, Duinen Goeree & Kwade Hoek, Haringvliet en Grevelingen.

Voor de aanleg van Windpark Maasvlakte 2 is een ontheffing van de Wet Natuurbescherming (Wnb) nodig. In de ontheffingsaanvraag² wordt door de initiatiefnemer van het windpark aan Gedeputeerde Staten (door middel van een brief aan Omgevingsdienst Haaglanden) verzocht om 'ontheffing van de verbodsbepalingen van de Wnb voor het doden van vogels en vleermuizen ten gevolge van de exploitatie van het windpark'. Uit de ontwerp-beschikking voor de ontheffing maken wij op, dat deze aan de ontheffingshouder het recht geeft om maar liefst 129 vogelsoorten (waaronder de rode-lijstsoorten bontbekplevier, strandplevier en dwergster) en 4 vleermuissoorten te doden tijdens de exploitatie. De ontheffing zal voor ten minste 25 jaar van kracht zijn.

Er moet er ook een Wnb-vergunning worden verleend voor de gebiedsbescherming. Vogelsoorten met een relatie tot de nabijgelegen Natura 2000-gebieden die slachtoffer zouden kunnen worden van de windmolens zijn de scholekster, visdief, grote stern en aalscholver. De Omgevingsdienst Haaglanden concludeert, dat een zogenoemde

---

¹ <https://www.ad.nl/voorne-putten/knnv-keert-zich-tegen-windmolens-op-de-maasvlakte-de-natuur-komt-in-deknel~aaf7c61c/>

² <https://repository.officiële-overheidspublicaties.nl/externebijlagen/exb-2020-58002/1/bijlage/exb-2020-58002.pdf>

mortaliteitsgrens (van 1% van de gemiddelde jaarlijkse natuurlijke sterfte) van aalscholvers mogelijk zal worden overschreden. Dit leidt tot een verminderde staat van instandhouding van de soort. Toch is de Omgevingsdienst voornemens de vergunning namens Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland te verlenen, omdat zij het niet aanneembaar acht dat alle 'worst-case aannames' realiteit zullen worden.

Ook vermeldt de Omgevingsdienst, dat een 'stilstandsvoorziening' in de exploitatie van Windpark Maasvlakte 2 zal worden ingebouwd, die ervoor zorgt dat de windmolens zullen worden uitgezet als er kans op aanvaringen met vogels (en vleermuizen) optreedt. Hiertoe dient de initiatiefnemer dan wel exploitant van het windpark een monitoringsplan in bij het bevoegd gezag, voorafgaand aan de exploitatie.

Daarnaast moet voor de komst van Windpark Maasvlakte 2 mogelijk een zogeheten 'telpost' wijken, die ondersteuning biedt aan het in kaart brengen van trekvogelroutes en het volume van bepaalde treksoorten over en langs de kust.

1. *Wordt het Windpark Maasvlakte 2 gerealiseerd binnen de contouren van een trekvogelroute?*

Antwoord

De Rotterdamse Haven en de Tweede Maasvlakte is voor de provincie altijd een belangrijke windlocatie geweest, omdat het past in de uitgangspunten die de provincie hanteert bij de keuze voor locaties voor windenergie: daar waar het waait, daar waar elektriciteit wordt verbruikt en op grote overgangen van land en water. Daarnaast liggen er geen woningen in de buurt van de Tweede Maasvlakte.

Het windpark Maasvlakte 2 bevindt zich in de buurt van een Natura2000 gebied en in een trekvogelroute die met name in het najaar wordt gebruikt. Deze zijn via de Wnb goed beschermd. De ontwikkelaar heeft zich aanvullend in de aanbesteding door Rijkswaterstaat reeds geëngageerd aan het uitgangspunt dat de realisatie en exploitatie van het windpark natuurinclusief moet zijn. Daartoe heeft de ontwikkelaar zich geëngageerd aan een aantal (bovenwettelijke) maatregelen, waaronder het stil zetten van de turbines om aanvaringen onder (trek)vogels te reduceren. In de ontheffing zijn deze stilstandsvoorzieningen bovendien geborgd.

2. *Is het juist dat windmolens niet op de trekroutes van vogels geplaatst mogen worden? Zo nee, wat zijn dan de beschermende regels voor trekvogels bij de plaatsing van windmolens?*

Antwoord

In de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb) zijn bepalingen opgenomen onder meer ter bescherming van vogels. Wanneer door een project, zoals windpark Maasvlakte 2, handelingen plaatsvinden waarbij overtreding van die bepalingen niet valt uit te sluiten, is een ontheffing noodzakelijk om het project te mogen uitvoeren. In de Wnb is opgenomen onder welke voorwaarden deze ontheffing kan worden verleend en welke waarborgen daarin worden opgenomen.

Naast een ontheffing is ook een vergunning gebiedenbescherming Wnb in dit geval noodzakelijk, omdat sommige (trek)vogelsoorten die buiten Natura 2000-gebieden voorkomen een relatie kunnen hebben met het desbetreffende N2000-gebied (zgn. 'externe werking').

3. *Wat zijn volgens u de negatieve gevolgen voor de natuur ter plaatse als gevolg van de komst van Windpark Maasvlakte 2? Welke maatregelen gaat u treffen om te zorgen dat deze negatieve gevolgen worden weggenomen, of op zijn minst gecompenseerd?*

Antwoord

Er is geen sprake is van significant negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van nabije Natura 2000-gebieden dan wel wezenlijke effecten op de staat van instandhouding van beschermde soorten. Voor details verwijzen wij naar de uitgebreide Natuurtoets, de Passende beoordeling, de ontheffing en de vergunning Wnb (zie voor de stukken: <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2020-56744.html>).

In de ontheffing Wnb zijn in de voorschriften mitigerende maatregelen opgenomen. Zo is onder meer een stilstandsvoorziening opgenomen voor vleermuizen waarmee een aanvaringsreductie van 80% wordt bewerkstelligd.

Gezien de te verwachten mogelijke aantallen aanvaringen onder trekvogels en lokale broedvogels, wordt met de voorgestelde maatregelen al voldaan aan de wettelijke eis dat de staat van instandhouding niet mag verslechteren.

Monitoring vindt bovendien plaats om de stilstandsvoorzieningen voor vogels (indien nodig) nog verder te optimaliseren.

Opgemerkt wordt dat los van de formele besluitvorming over het windpark, er door initiatiefnemer een thematafel natuur voor Windpark Maasvlakte 2 zal worden opgericht, waarbinnen de ecologische maatregelen blijvend zullen worden toegelicht en aanvullende maatregelen besproken, gefinancierd en gerealiseerd kunnen worden.

4. *Worden ook de eisen uit de Habitat- en Vogelrichtlijn en de richtlijnen van de Vogelbescherming gevolgd bij de plaatsing van windmolens?^{3 4}*

Antwoord

Om ontheffing en vergunning Wnb te kunnen verlenen dient er voldaan te worden aan de daarvoor geldende wetgeving en dit zijn de eisen gesteld in de Wnb. De Europese Habitat- en Vogelrichtlijn zijn in Nederland geïmplementeerd in de Wnb, maar zijn op zichzelf geen basis voor besluitvorming. Ter onderbouwing van de effecten van het project op de staat van instandhouding van de betrokken beschermde soorten, dient ecologisch onderzoek aan bepaalde kwaliteitseisen te voldoen. In de ontheffing en vergunning Wnb zijn de uitgevoerde onderzoeken getoetst en is geoordeeld dat de onderzoeksinspanning voldoende is. Ja, zie ook de beantwoording van vraag 2.

---

³ <https://www.vogelbescherming.nl/over-ons/standpunten/standpunt-windenergie>

⁴ https://www.vogelbescherming.nl/docs/e3b4524d-5cc2-4565-a65e-3226a124837e.pdf?_ga=2.252301505.975095064.1609787855-85474590.1582359094

5. *Bent u met ons van mening dat een gebied (mogelijk een vogeltrekroute) met zeer veel trekvogels, gelegen nabij diverse Natura 2000-gebieden die voor verschillende kwetsbare vogelsoorten zijn aangewezen en op de route tussen de foerageergebieden en broedgebieden van onder andere kleine mantelmeeuw, zilvermeeuw, stormmeeuw en een grote kans op veel dodelijke slachtoffers, zoals de Maasvlakte 2, geen geschikte locatie is voor windmolens?*

Antwoord

Nee. De mogelijke effecten van het windpark (ook in cumulatie met andere windparken) op o.a. trekvogels, meeuwen en sterns is in detail onderzocht. Uit objectieve wetenschappelijke analyses blijkt dat er geen sprake is van significant negatieve effecten op vogelsoorten met een instandhoudingsdoelstelling in nabije N2000-gebieden. Ook op individueel soortniveau is geen sprake van wezenlijke effecten op de staat van instandhouding. Hierdoor staat de Wnb – welke het natuurbelang vertegenwoordigd – de plaatsing en exploitatie van het windpark niet in de weg. Bij het bepalen van een geschikte locatie voor een windmolenpark, spelen diverse afwegingskaders een rol. Deze integrale afweging heeft ertoe geleid, dat dit juist een geschikte locatie is voor een windmolenpark, zie ook ons antwoord op vraag 7.

6. *Zijn er alternatieve locaties overwogen, zoals meer landinwaarts gelegen gedeelten van de Maasvlakte?*

Antwoord

De locatie voor windpark Maasvlakte 2 is in 2018 ruimtelijk mogelijk gemaakt in het Bestemmingsplan Maasvlakte 2. Een windpark van deze omvang is nergens anders op de Maasvlakte te realiseren dan aan de buitencontour.

7. *Kunt u maatregelen treffen, zodat eventuele verplaatsing van strandrecreatie naar een andere plek op Maasvlakte 2 in ieder geval niet ten koste gaat van de bestaande natuurwaarden? Zo ja, hoe gaat u dit doen? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

In he algemeen is er geen sprake van verplaatsing van strandrecreatie. Het strand waar de windturbines komen te staan is nog altijd toegankelijk nadat het windpark is gerealiseerd. Dit geldt niet voor kitesurfen. Na realisatie van het windpark kan er ter plaatse niet langer veilig meer gekitesurft worden.

De gemeente Rotterdam heeft daarom op 19 januari jl, besloten om het huidige aanwijzingsbesluit, die het kitesurfen ter hoogte van het windpark toestaat op grond van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV), per 1 januari 2022 in te trekken, waardoor kitesurfen op deze locatie vanaf dat moment niet meer toegestaan is. Samen met de provincie onderzoekt de gemeente of het mogelijk is om een nieuwe aanwijzingsbesluit op grond van de APV te nemen voor een alternatieve locatie bij de Slufter. Dit staat echter los van het windpark en volgt een eigen procedure. Ook hiervoor geldt dat er moet worden voldaan aan de wettelijke randvoorwaarden van de Wnb en het Natura 2000-Beheerplan Voordelta

8. *Bent u met ons van mening dat er geen windpark moet komen als er een Wnb-ontheffing nodig is voor die gevallen, dat er vogels en vleermuizen worden gedood als gevolg van de exploitatie van Windpark Maasvlakte 2, ten minste in de eerstvolgende 25 jaar?*

Antwoord

Nee. Een aanvraag voor een ontheffing en /of vergunning moet getoetst worden aan de wettelijke kaders van de Wnb (zie ook antwoord 2 en 4). De aanvragen zijn getoetst aan deze geldende wettelijke kaders en voldoen hieraan. Er is daarom geen aanleiding om op deze grond de aanvragen te weigeren. Los van de locatiekeuze, wordt opgemerkt dat er vrijwel geen enkele alternatieve plek voor een windpark in Nederland aanwezig is waar met zekerheid kan worden uitgesloten dat er geen slachtoffers onder vogels en/of vleermuizen kunnen vallen. De Wnb dient daarom altijd te worden betrokken in de effectbeoordeling van geplande windparken.

9. *Wat vindt u ervan dat het hier gaat om een zeer lange periode van 25 jaar? Bent u met ons van mening dat de impact van dit windmolenpark, vanwege de ligging dermate groot kan zijn, dat een eventuele ontheffing voor niet meer dan drie jaar kan worden verleend, waarna een evaluatie moet plaatsvinden waar een grondige analyse van het werkelijke aantal slachtoffers onder vogels en vleermuizen een onderdeel van dient te zijn?*

Antwoord

De ontheffing en vergunning Wnb zijn aangevraagd voor de periode dat het windmolenpark in werking zal zijn. In de Natuurtoets en de Passende beoordeling is uitgebreid onderzoek gedaan naar de meerjarige effecten van het project op de aanwezige beschermde natuur en soorten. Deze toets ligt ten grondslag aan de ontheffing Wnb. Het onderzoek geeft geen aanleiding om de ontheffingsduur te beperken tot drie jaar. Daarnaast zal monitoring plaatsvinden om de (bovenwettelijke) stilstandsvoorzieningen voor vogels (indien nodig) nog verder te optimaliseren. Het nemen van aanvullende maatregelen, indien dat nodig blijkt, is tevens opgenomen in de ontheffing.

10. *Kunt u aangeven of de initiatiefnemer dan wel de exploitant van Windpark Maasvlakte 2 zelf maatregelen gaat treffen om de dood van vogels en vleermuizen tegen te gaan, in het geval dat de ontheffing daadwerkelijk wordt verleend? Zo ja, welke maatregelen zijn dit dan?*

Antwoord

Zie beantwoording vraag 3.

11. *Hebt u overwogen om de initiatiefnemer/exploitant te verzoeken om in plaats van de gebruikelijke windmolens met een horizontale as (en wieken), windmolens met een verticale as of windtorens (venturi-windmolens) zonder wieken te plaatsen? Dergelijke alternatieve installaties bieden tal van voordelen, zoals:*
- *vanwege het ontbreken van wieken vallen er geen slachtoffers onder vogels en vleermuizen;*
  - *er kunnen meer turbines achter elkaar worden geplaatst, waardoor de windkracht vrijwel volledig kan worden benut;*
  - *ze wekken energie op bij lagere windsnelheden dan de horizontale windmolens.*
- Zo nee, bent u dan bereid alsnog deze alternatieven dringend bij de exploitant in overweging te geven? (Bronnen voor informatie: zie onderaan deze pagina)*

Antwoord

Nee, dat hebben we niet overwogen. Rijkswaterstaat heeft bij dit windpark het initiatief genomen tot de aanbesteding. De provincie is enkel bevoegd gezag voor de ontheffing en vergunning Wnb en neemt een beslissing op de aanvragen zoals deze zijn ingediend. Het type windmolen in de aanvraag is beoordeeld op grond van de Wnb. Met inzet van de voorgestelde maatregelen kan hiervoor ontheffing en vergunning worden verleend. Overigens zou de door u voorgestelde nieuwe typen een veelvoud geplaatst moeten worden om eenzelfde vermogen te genereren.

Een ontwikkeling die de provincie met belangstelling volgt, is de pilot met het zwart verven van één wiek van de windturbine om zo aanvaringen met vogels te voorkomen. In Noorwegen zijn hier goede resultaten mee bereikt. De vraag is of deze resultaten ook in de Nederlandse situatie bereikt kunnen worden. De Nederlandse pilot gaat dit jaar van start in de Eemshaven.

12. *Hoe zal de stilstandsvoorziening eruit komen te zien? Bent u bereid het monitoringsplan voor gebruik van deze stilstandsvoorziening door de initiatiefnemer dan wel de exploitant van Windpark Maasvlakte 2 voorafgaand aan de exploitatie, met ons te delen?*

Antwoord

De stilstandsvoorziening voor vleermuizen is concreet uitgewerkt in de Natuurtoets en is vastgelegd in voorschrift 11 van de ontheffing. Zoals eerder in de beantwoording is aangegeven, heeft de initiatiefnemer gekozen voor een bovenwettelijke stilstandsvoorziening voor vogels die is geborgd in de ontheffing (voorschrift 9). De stilstandsvoorziening voor vogels houdt dat voor trekvogels een stilstand van maximaal 100 uur per jaar zal worden toegepast en maximaal 50 uur voor lokale soorten. Daarbij geldt dat de effectiviteit wordt gemonitord (voorschrift 10 van de ontheffing) wat maakt dat de voorzieningen indien nodig nog verder kunnen worden geoptimaliseerd.

Het monitoringsplan zal eerst nog met betrokken partijen zoals Rijkswaterstaat, Omgevingsdienst, Havenbedrijf en KNNV worden afgestemd. De verwachting is dat het monitoringsplan eind dit jaar gereed is en met uw Staten gedeeld kan worden. Dit is dan ruim voor de start van de bouw van het windpark.

